

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja

Matti Haverinen

Kokemukset hoitotyön kliinisten taitojen harjoitustunneista Saimaan ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyön raportti 2017

Tiivistelmä

Matti Haverinen

Kokemukset hoitotyön kliinisten taitojen harjoitustunneista Saimaan ammattikorkeakoulussa, 21 sivua, 3 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2017

Ohjaaja: lehtori Riitta Kalpio, Saimaan ammattikorkeakoulu

Hoitotyön kliinisten taitojen opetteleminen käytännössä on tärkeä osa hoitotyön koulutusta. Kliinisten taitojen osaamisen tasossa ammattikorkeakoulujen ja työelämän välillä on huomattavia eroja. Tässä opinnäytetyössä kerättiin opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia kliinisten taitojen harjoitustuntien hyvistä, tehostavista ja haasteellisista asioista Saimaan ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyö toteutettiin kyselynä. Vastaajista seitsemän oli opettajia ja kolme opiskelijoita. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällön analyysillä. Tuloksissa korostuivat harjoitustuntien huolellisen suunnittelun tehostava vaikutus sekä liian vähäisen ajan ja suuren ryhmäkoon tuomat haasteet. Opettajien ja assistenttien asiantunteva esimerkin näyttävä sekä teorian ja käytännön yhdistävä rooli koettiin hyväksi asiaksi. Runsaat toistot koettiin hyvänä asiana.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan käyttää kliinisten harjoitustuntien kehittämisessä sekä opintojaksoihin kuuluvilla tunneilla että assistenttien järjestämällä taitoklinikoilla. Kokemusten perusteella vapaaehtoisista taitoklinikoita voidaan kehittää opiskelijoita innostavaan ja organisaation resursseja tehostavaan suuntaan. Jatkotutkimusaiheena voisi olla opiskelijoiden motivoituminen ja ajankäytön resurssit vapaaehtoisille harjoitustunneille osallistuttaessa.

Asiasanat: sairaanhoitaja, hoitotyö, kliininen harjoittelu

Abstract

Matti Haverinen

Experiences of clinical skills lab sessions in Saimaa University of Applied Sciences, 21 pages, 3 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services Lappeenranta

Degree Program in Nursing

Batchelor's Thesis 2017

Instructor: Senior Lecturer Riitta Kalpio, Saimaa University of Applied Sciences

Learning clinical nursing skills is an important part of the nursing degree. There has been a noticeable difference in the levels of skills of clinical competence between workplaces and universities. This thesis studies lecturers' and students' experiences about what makes clinical skills lab sessions good, effective and challenging.

The thesis was conducted as an survey. Seven lecturers and three students participated in the study. The answer material was analyzed by using inductive content analysis. According to results thorough planning of the sessions was considered to be effective. On the other hand, a too limited time resources and big group size were considered a challenge. The teachers' and assistants' role as experts, showing examples and connecting theory and practice were considered to be important. Ample repetition was considered very helpful.

Findings of this thesis can be used to develop clinical skills lab sessions both in the degree program and the assistant-led voluntary classes. Voluntary clinical skills lab sessions can be made more appealing and resource efficient using the findings in this thesis. A subject for further research could be student motivation and time resources when participating for voluntary clinical lab sessions.

Keywords: nurse, nursing, clinical rehearsing

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Hoitotyön koulutusohjelma ja harjoitustunnit	6
3	Opinnäytetyön tarkoitus ja keinot	8
4	Opinnäytetyön toteutus	8
4.1	Laadullinen tutkimus tutkimusmenetelmänä	8
4.2	Aineiston keruu	9
4.3	Induktiivinen sisällönanalyysi	10
4.4	Eettisyys ja luotettavuus	11
5	Tulokset.....	13
5.1	Opettajan ja osallistujan rooli	14
5.2	Harjoitustunnin suunnittelu.....	15
5.3	Harjoitustunnin toteutus	15
5.4	Harjoitustunnin resurssit ja ilmapiiri	16
5.5	Hyvä harjoitustunti ja haasteellinen harjoitustunti	17
6	Pohdinta	18
6.1	Tulosten tarkastelu ja hyödynnettävyys	18
6.2	Oma oppimisprosessi	21
	Kuviot.....	22
	Taulukot.....	22
	Lähteet.....	23

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake

Liite 2 Saatekirje

Liite 3 Sisällön analyysin tulokset

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö kuvaa opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia hoitotyön kliinisten taitojen harjoitustunneista Saimaan ammattikorkeakoulussa. Tässä opinnäytetyössä Saimaan ammattikorkeakoulua tarkoitetaan myös lyhenteellä Saimia, ja kliinisten taitojen harjoitustunneista puhutaan yksinkertaisesti harjoitustunteina. Työn tarkoituksena on tuottaa laadullinen opinnäytetyö hoitotyön opettajien ja eri vuosikursseilla opiskelevien hoitotyön opiskelijoiden kokemuksista käytännön harjoitustunneista. Tuloksia on mahdollista käyttää tulevaisuudessa harjoitustuntien ja erityisesti taitoklinikoiden kehittämiseen.

Kliiniset taidot ovat olennainen osa sairaanhoitajan ammattitaitoa. Kliinisten taitojen sujuvuus ja varmuus, teknologian tuntemus sekä toistuvat harjoitukset koetaan tärkeiksi. Laajassa tutkimuksessa hoitajien pätevydestä, Evidence of clinical competence- tutkimuksessa osaksi sairaanhoitajan pätevyyttä nousi toistetut kliiniset taidot, laitteiden ja tietotekniikan hallitseminen, osaamisen laaja-alaisuus ja varmuus hoitoa antaessa. Toistojen määrä oli tärkeä asia taidon oppimisessa ja ylläpidossa. (Lejonqvist, Eriksson & Meretoja 2012, 342.)

Koulutuslaitosten ja työpaikkojen vaatimustasossa on eroja hoitotyön opiskelijoiden ammattitaidolle. Näiden eroavaisuuksien huomioon ottaminen olisi tärkeää harjoitusten luonnetta ja määrää arvioitaessa. Kun tutkittiin vastavalmistuneiden sairaanhoitajien pätevyyttä hoitotyön opettajien ja työpaikan johtotason näkemyksissä oli selkeitä eroja vastavalmistuneen sairaanhoitajan kompetenssista kaikilla hoitotyön osa-alueilla. Työpaikoilla opiskelijoiden taitotaso arvioitiin koulutuslaitoksissa tehtyjä arvioita heikommiksi. Työpaikoilla opiskelijoiden toivottiin hallitsevan taitoja entistä paremmin ja harjoituksia toivottiin entistä enemmän. (Numminen, Laine, Isoaho, Hupli, Leino-Kilpi & Meretoja 2014, 815.)

Iranilaisessa tutkimuksessa todettiin vähäisten potilas-case tapausten määrän ja liian vähäisen kliinisten taitojen opettelemisen olevan merkittävä tekijä kliinisten taitojen oppimisen estymiselle sairaanhoitajien ja kättilöiden koulutuksessa. Hoitajia haastateltiin ammatillisen uransa alkuvaiheessa kuuden kuukauden työkokemuksen jälkeen. Tutkimuksessa todettiin myös opetuksen

laadun ja hallinnon kehittämisen olevan ilmeisen tärkeää hoidon laadun kannalta. (Baraz, Rostami & Loorizadeh 2008.)

Hoitotyön harjoitustunteja on tutkittu jonkin verran kansainvälisesti. Suurin osa harjoitustuntien tutkimuksesta on kliinisten harjoitustuntien tutkimusta niille tarkoitettuun osastoon tai muuta kliinistä tilaa simuloivassa ympäristössä. Norjalaisessa tutkimuksessa kysyttiin opiskelijoilta kokemuksia kliinisten taitojen harjoittelusta. Esille nousi huolia ryhmäkoosta harjoituksessa, opettajan liian vähäisestä ajasta neuvota harjoituksessa sekä käsityksestä siitä, minkälainen tietopohja opiskelijalta vaaditaan myös erot harjoituksen ja työelämän välillä. (Haraldseid, Friberg & Aase 2015, e3.) Toisessa tutkimuksessa todettiin opiskelijan ja opettajan välisellä vuorovaikutuksella olevan tärkeä merkitys tiedon ja taitojen välittämisessä, kuten tuotiin esiin myös epäilyksiä harjoitusten realistisuuden onnistumisessa verrattaessa työelämän tilanteisiin. (Houghton, Casey, Shaw & Murphy 2012, e31.)

Metropolia-ammattikorkeakoulussa tehdyssä opinnäytetyössä selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia itsenäisten TaitoPro-pajojen, eli itsenäisten taitolaboratoriotilojen käytöstä. Tuloksissa kävi ilmi, että TaitoPro-pajat vahvistivat opiskelijan itseluottamusta ja teknisiä taitoja. Itsenäiset taitolaboratoriot antoivat tilaisuuden oppia omaan tahtiin. Kokemukset olivat myönteisiä. Tuloksista kävi ilmi, että opiskelijan itsenäistä harjoittelua voidaan kehittää miellyttävään ja mielekkääseen suuntaan. Opinnäytetyössä tuotiin myös esille kotimaisen tutkimuksen puute aiheesta. (Perkiökangas 2013.)

2 Hoitotyön koulutusohjelma ja harjoitustunnit

Hoitotyön koulutuksen tavoitteena Saimaan ammattikorkeakoulussa on antaa valmistuvalle sairaanhoitajalle yhteis-eurooppalaisen tavoitteiden mukainen koulutus, jossa tietopohja ja tutkimustieto yhdistetään käytännön työelämään. *Oppimiskäsityksen perustana on sosiokonstruktivistinen oppimiskäsitys, jonka mukaan tieto ja oppiminen rakentuvat suhteessa oppijan elämäkokemukseen*

ja aikaisemmin hankittuun osaamiseen. (SoleOPS 2016.)

Sairaanhoidajakoulutuksen laajuus sairaanhoitajan suuntautumisvaihtoehdossa on 210 opintopistettä. Tutkinto koostuu perusopinnoista, ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. Ammattiopintojen opintojaksoihin kuuluu osana harjoitustunteja, joilla harjoitellaan kliinisiä taitoja ammattitaitoa edistävää harjoittelua, ja työelämää varten. Harjoitustunteihin ei tässä opinnäytetyössä lasketa kuuluvaksi simulaatiotunteja. (SoleOPS 2016.)

Tässä opinnäytetyössä kädentaidoilla tarkoitetaan hoitotyön kurssien aikana harjoitustunneilla hankittuja teknisiä kliinisiä taitoja. Kädentaidot sisältävät esimerkiksi pistotekniikat, suoniytkeyden avaamisen, palpoiden suoritettavat tutkimukset sekä teknisten laitteiden käyttöä, kuten stetoskoopin käytön, valvontamonitorin käytön ja defibrillaattorin käytön.

Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelija-assistentit toimivat opettajien apuna harjoitustunneilla ja simulaatioissa sekä taitoklinikoiden järjestämisessä. Opiskelija-assistentin työhön kuuluu harjoitusluokkien valmistelu harjoituksia varten, harjoituksissa tarvittavien laitteiden valmistelu ja huolto, harjoitustunnin apu-opettajana toimiminen, simulaatioissa tarvittavien atk-laitteiden käyttö sekä simulaation ohjaus. Harjoitustunneilla työtehtävät tehdään pääsääntöisesti yhteistyössä harjoituksesta vastaavan opettajan kanssa. Taitoklinikoilla assistentin harjoitustunneilla ja simulaatioissa opittuja asioita päästään toteuttamaan itsenäisen opetustilaisuuden puitteissa.

Taitoklinikat ovat vapaaehtoisia assistenttivetoisia harjoitustunteja, joiden tarkoitus on antaa opiskelijalle mahdollisuus kerrata ja harjaannuttaa kliinisiä teoriatietoja, kädentaitoja ja laitteiden käyttöä Saimaan ammattikorkeakoulussa. Taitoklinikoita on järjestetty noin kolmen vuoden ajan opintojaksojen harjoitustuntien lisäksi ja tueksi. Taitoklinikoilla on harjoiteltu opintojaksoilla jo kertaalleen opettajan kanssa harjoiteltuja taitoja. Taitoklinikoiden osallistujamäärät ovat tähän mennessä jääneet pieniksi. Vapaaehtoisten harjoitusten kävijämäärää on luultavasti mahdollista lisätä parantamalla järjestelyjä opiskelijoiden kokemuksia kuunnellen. Tämän opinnäytetyön

tulosten perusteella voidaan lisätä opiskelijoiden määrää taitoklinikoilla.

Ansiokkaassa opinnäytetyössä, jossa haastateltiin Saimian vanhempien vuosikurssien opiskelijoilta kävi ilmi, että opiskelijat kokevat kädentaitojen puutetta harjoitteluun siirtyessään. *Vastauksissa tuotiin myös esille, että opiskelijat toivoisivat lisää käytännön harjoittelua koululla, koska monet kokevat oppivansa käytännön työtä tekemällä parhaiten.* Käytännön harjoittelua toivottiin opinnäytetyössä, joka tutki kokemuksia ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta. (Kärkkäinen 2016.) Harjoitustunteihin liittyviä tutkimuksia ei Saimaan ammattikorkeakoulussa ole tehty.

3 Opinnäytetyön tarkoitus ja keinot

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata Saimaan ammattikorkeakoulun hoitotyön opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia harjoitustunneista laadullisen tutkimuksen keinoin. Tuloksia voidaan käyttää harjoitustuntien ja taitoklinikoiden vaikuttavuuden ja tehokkuuden kehittämiseen ammattikorkeakoulussa.

Tutkimuskysymykset olivat:

- 1. Mikä tekee hoitotyön harjoitustunnista hyvän?**
- 2. Mikä tehostaa oppimista hoitotyön harjoitustunneilla?**
- 3. Mikä tekee hoitotyön harjoitustunnista haastavan?**

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Laadullinen tutkimus tutkimusmenetelmänä

Kvalitatiivisilla tutkimusmenetelmillä ymmärretään tavallisimmin ei-tilastollisia kenttätutkimusmenetelmiä. Siinä tutkitaan yleensä asiayhteyksiä, henkilöiden välisiä suhteita, kokemuksia, näkemyksiä ja tunteita. Sillä pyritään saamaan tietoa asioista, jotka ovat niin lähellä ihmisyyttä ja alttiina esimerkiksi häpeälle tai pelolle, että määrällisen tutkimuksen välineillä ei siitä välttämättä saada todenmukaista kuvaa. Laadullisen tutkimuksen tieteellinen pohja ei ole matemaattisesti todistettavassa korrelaatiossa kvantitatiivisen tutkimuksen

tavoin, vaan aineiston hankintaan käytetyn prosessin riittävässä yleistettävyydessä, rehellisyydessä ja dokumentoinnissa. (Grönfors 2011, 4.)

Laadullisen tutkimuksen aineistot ovat tyypillisesti kokemuksia, haastatteluja, näkö- ja kuulohavaintoja, audionauhoitteita tai videohaastatteluita. Laadullisessa tutkimuksessa käsitellään tyypillisesti pieniä osallistujamääriä, mutta laajoja aineistoja jokaista tutkittavaa kohti. Aineistojen keruussa ja dokumentoinnissa tutkijalla on huomattava osuus ja tutkijan toimintaa tiedon keruun ja analysoinnin osalta on tarkasteltava erityisen kriittisesti. Aineistojen analysoinnissa etsitään merkityksellisyyttä ja toistuvuutta. (Kylmä & Juvakka 2007, 76 - 82.)

Fenomenologinen aineiston käsittely ja esittäminen on tapa, jossa painotetaan kokemuksen tärkeyttä. Itse tutkittavaan objektiin ei oteta kantaa, vaan tarkoitus on kuvata niitä kokemuksia ja tunnetta, jonka tutkittava aihe haastateltavassa herätti. Kokemusten merkityksellisyyttä tutkimuksen kannalta painotetaan niiden asiayhteyksien mukaan ja ne esitetään tuloksissa. Fenomenologinen lähestymistapa on varsin neutraali ja kantaaottamaton aineiston analysoinnin muoto. Se soveltuu tässä opinnäytetyössä tutkittavaan aiheeseen hyvin, koska tutkimuksen tavoite on luoda pohjaa harjoitustuntien kehittämiseksi ilman ennakkoluuloja tai vakiintuneita käytäntöjä. (Grönfors 2011, 9.)

Tähän opinnäytetyöhön on valittu laadullinen lähestymistapa, koska se on yllä mainitun kirjallisuuden perusteella luotettavin tapa tutkia hoitotyön opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia harjoitustunneista.

4.2 Aineiston keruu

Tässä opinnäytetyössä aineisto kerättiin avoimien kysymysten avulla lomakekyselyllä. Kyselylomakkeeseen (Liite 1) vastauksia pyydettiin seitsemältä Saimaan ammattikorkeakoulun hoitotyön opettajalta, joiden opetukseen kuuluu paljon kliinisiä harjoitustunteja, sekä 10 sairaanhoitajaopiskelijalta. Opiskelijat valittiin vuosikurssien perusteella siten, että vastaajat ovat toisen tai kolmannen vuosikurssin sairaanhoitajaopiskelijoita, ja heillä on näin ollen tarpeeksi kokemuksia harjoitustunneista. Opinnäytetyön tekijä pyysi opiskelijoita ja

opettajia henkilökohtaisesti osallistumaan tutkimukseen. Opettajien ajankäytöllisistä resursseista johtuen käytettiin lomakekyselyä, jotta sen pystyi tekemään myös kotona. Opiskelijoille annettiin vastattavaksi samanlainen lomake kuin opettajille. Lomakkeeseen vastattiin käsin kirjoittamalla. (Kylmä & Juvakka 2007, 78 - 81.)

Opettajista vastaajiksi pyydettiin seitsemän hoitotyön opettajaa, jotka järjestävät harjoitustunteja säännöllisesti osana kurssejaan. Heiltä pyydettiin taustatietoina tieto opetusuran kestosta vuosina. Opettajia pyydettiin vastaamaan avoimiin kysymyksiin vapaamuotoisesti omasta näkökulmastaan ja omien kokemustensa pohjalta.

Opiskelijoista vastaajiksi pyydettiin yhteensä kymmenen opiskelijaa toiselta, kolmannelta ja neljänneltä opiskeluvuodelta. Heiltä pyydettiin taustatietoina tieto opiskeluvuodesta. Jokaista vastaajaa pyydettiin vastaamaan omasta näkökulmastaan ja vain omien kokemustensa pohjalta. Opiskelija-osallistujien valinnassa kriteerinä oli se, että opiskelija on halukas vastaamaan kyselyyn ja jakamaan kokemuksiaan perustellen. Osallistujat valittiin käyttäen opinnäytetyön tekijän harkintaa ja assistentin työssä keräämää kokemusta.

Saatekirje (Liite 2) ja kyselylomake annettiin osallistujille henkilökohtaisesti kirjekuorissa. Vastaukset palautettiin suljetuissa kirjekuorissa suljettuun lokeroon ammattikorkeakoulun opettajien lokeroihin viereen. Vain opinnäytetyön tekijällä oli avain lokeroon. Täytettyjä kyselylomakkeita säilytettiin opinnäytetyön tekijän hallussa, kunnes vastausten analysointi on suoritettu. Sen jälkeen ne hävitettiin asianmukaisesti.

4.3 Induktiivinen sisällönanalyysi

Opinnäytetyön aineisto (n=7+3 kyselylomaketta) analysoitiin induktiivista sisällön analyysiä käyttäen. Kyselylomakkeissa aineisto oli käsin kirjoitetussa muodossa. Vastaukset luettiin ja merkitykselliset ilmaisut aineistosta eroteltiin. Oletus oli, että aineistoon ei päädy paljon poisjäävää materiaalia, koska vastaukset kirjoitettiin ja siten prosessoitiin eri tavalla kuin suullisessa haastattelussa. Kuitenkin vastattaessa kysymyksiin ilman tutkijan paikalla oloa,

on mahdollisuus kysymysten virhetulkintoihin. Kysymysten asettelun ja kysymysmuodon oli oltava harkittu halutun lopputuloksen saavuttamiseksi. (Kylmä & Juvakka 2007 112 - 126.)

Induktiivisessa sisällönanalyysissä ei ole valmiiksi määriteltyjä luokkia, vaan aineistosta kumpuavat ajatukset sekä tutkijan tulkinta muodostaa niistä luokat ja aihepiirit, joista vastausten lopullinen tulkinta muodostuu. Mallina tähän käytettiin yksityiskohtaisen analyysin esimerkkiä. Sanat ja asiat pelkistettiin yksinkertaiseen muotoon, ja kirjoitettiin lomakkeesta erillisille post-it-lapuille, jotka on värikoodattu erilleen kolmen kysymyksen kesken. Lappujen sisällön perusteella vastaukset jaettiin samankaltaisten ajatusten joukkoihin. Saatujen joukkojen perusteella määritettiin samaa yläkategoriaa edustavia luokkia. Luokat ja joukot asetettiin visuaalisesti esille seinälle opinnäytetyön tekijän yksityiseen asuntoon tulosten ja vastausjoukkojen toistuvuuden hahmottamiseksi. Luokkien ja joukkojen perusteella oli helpompi hahmottaa muuten sekavasta aineistosta samankaltaisuuksia ja yhteneväisyyksiä. Analyysin tulokset kuvattiin sanallisesti, ja koottiin kuvioon yhteenvedona. Analyysin luokat ja joukot on esitetty Liitteessä 3. (Kylmä & Juvakka 2007 112 - 126.)

Opinnäytetyön tutkimuksen aineistot kerättiin Saimaan ammattikorkeakoulun opettajilta sekä opiskelijoilta. Kirjalliset lähdeaineistot rajoituivat saimaan ammattikorkeakoulun tarjoamiin tietokantoihin, ja lähikirjastoista saatavissa oleviin kokoelmiin. Opinnäytetyö oli muilta osin omakustanteinen.

Aineiston keruu ja analysointi suoritettiin sairaanhoitaja AMK-opinnäytetyönä ilman rahallista korvausta. Tutkimuksen vastausten keräämiseen ei vaadittu opettajien tai opiskelijoiden työajan puitteissa tapahtuvaa sitoutumista.

4.4 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön toteutusta varten anottiin ja saatiin tutkimuslupa Saimaan ammattikorkeakoulun ohjeen mukaan. Tutkimusta tehtäessä oli pyrittävä pohtimaan ja ehkäisemään opinnäytetyön tekijän esiymmärryksen haitallisia vaikutuksia tulevaan opinnäytetyöhön. Tutkimuksen eettisiä puolia pohdittaessa

ehkä suurimmiksi haasteiksi muodostuvat aineiston käsittely, vastaajien yksityisyyden suojan säilyttäminen ja tutkijan objektiivisuuden säilyttäminen aiheeseen nähden. (Kylmä & Juvakka 2007, 127 - 129.)

Aineiston käsittely ja asianmukainen hävittäminen oli tärkeää. Luottamuksellisten vastausten päätyminen yleiseen tietoon voi aiheuttaa hankaluuksia esimerkiksi työpaikalla tai ryhmissä toimiessa. Vastausten luottamuksellisuuden varmistamiseksi käytettiin lukittua lokeroa ammattikorkeakoulun tiloissa, johon vastauslomakkeet palautettiin suljetussa kirjekuoressa.

Opinnäytetyön tekijän oma objektiivisuus aihetta kohtaan oli myös hyvä huomioida. Tekijä itse on ollut opiskelija-assistenttina Saimaan ammattikorkeakoulussa noin kaksi vuotta ja työn puolesta ollut tekemisissä harjoitustuntien ja simulaatioiden kanssa sekä käytännön että suunnittelun osalta. Opinnäytetyön tekijä oli järjestänyt ja ohjannut harjoitustunteja sekä osallistunut niiden kehittämiseen. Tekijä oli myös järjestänyt taitoklinikoita vuoden ajan. Kokemuksesta oli varmasti hyötyä aineiston kontekstin ymmärtämisen kannalta ja työsuhteen aikana tutkijalle oli muodostunut kuva siitä, mitä harjoitukset ovat ja miten opinnäytetyön tekijä itse niitä parantaisi. Tämä kaikki oli kuitenkin tiedostettava tulkittaessa vastauksia ja annettava aineiston itsessään muodostaa tulokset ilman liian suurta ohjaavaa vaikutusta tutkijan osalta.

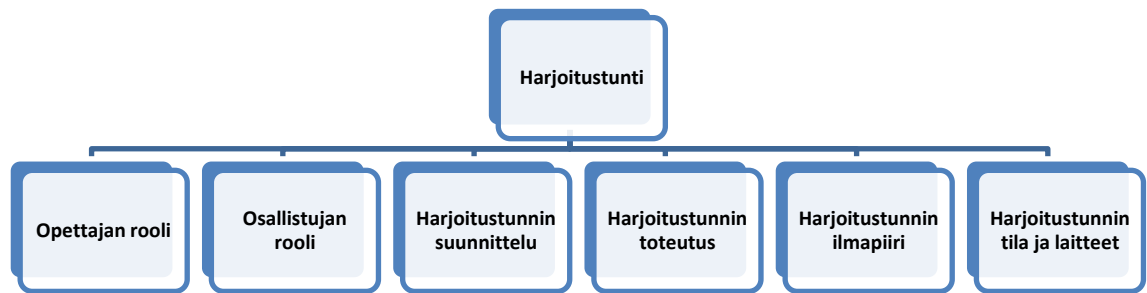
Opinnäytetyön tekijän ennako-odotukset vastauksien painottumisesta olivat seuraavat: Vastauksien positiivisissa asioissa painottuvat pareittain tai kolmen hengen ryhmässä toimiminen, itsenäinen työtahti, opiskelijan omatoiminen kertaus ennen tuntia, case-muotoiset harjoitukset sekä riittävä opettajaresurssi. Toiminnan tehokkuutta tukevat ryhmän jakaminen kolmeen osaan harjoitustunteja varten, rastimuotoiset harjoitustunnit, assistenttien käyttö, sekä tilojen hyvä valmistelu. Negatiivisissa asioissa painottuvat liian suuret ryhmäkoot, rauhaton oppimisympäristö harjoituksen aikana, liian vähäinen teoriaopetus ennen harjoitustuntia ja välineiden ikääntyminen verraten kentällä käytössä oleviin.

Opinnäytetyön tekijän vaikutus vastaajien valinnassa oli myös otettava huomioon. Kyselyä ei ollut tarkoitus suorittaa kaikille opiskelijoille, vaan 17 vastaajalle. Opinnäytetyön tekijän tarkoitus oli valita aktiivisia ja innostuneita osallistujia, jotta vastauksista saataisiin laajoja ja osallistujan kokemuksen kattavasti ilmaisevia. Opinnäytetyön tekijän ennakkokäsitys oli, että aktiivisten vastaajien valinta lisää negatiivisten kokemusten määrää. Opinnäytetyön tekijän kokemus aiheesta oli se, että negatiivinen kokemus johtaa aktiivisempaan muutokseen ja tarpeeseen vaikuttaa, eli tässä tapauksessa osallistua opinnäytetyöhön. Tämä mahdollistaa harjoitustuntien kehittämiskohtien valinnan vastaamaan paremmin opiskelijoiden tarpeita.

Tuloksiin ei ole kirjattu laadullisessa tutkimuksessa yleisesti käytettyjä esimerkkilainauksia vastauksista. Vastaukset olivat osin lyhyitä tai listan omaisia, joten lainauksia ei olisi voinut ottaa tasapuolisesti kaikkien vastaajien kesken. Lisäksi opinnäytetyön tekijän mielestä vastaajat kirjoittivat niin selkeästi omalla persoonallisella tyylillään, että vastaajan henkilöllisyyden paljastuminen olisi todennäköistä.

5 Tulokset

Kyselylomakkeen palautti määräaikaan mennessä seitsemän opettajaa ja kolme opiskelijaa. Sisällön analyysin luokat jakaantuivat kahdeksaan osaan seuraavasti: opettaja, osallistujat, suunnittelu, toteutus, aikaresurssi, ryhmän koko, ilmapiiri ja tilat ja tarvikkeet (Kuvio 1).

Kuvio 1. Sisällönanalyysin luokat

5.1 Opettajan ja osallistujan rooli

Opettajan ja assistenttien ajantasaiset tiedot ja taidot koettiin tärkeiksi hyvässä harjoitustunnissa. Opettajan asiantuntemus, kokemus, motivoituminen sekä opiskelijoiden motivointi aiheen oppimiseksi koettiin hyväksi ja oppimista tehostavaksi asiaksi. Haasteeksi koettiin, jos opettaja ei ollut sisäistänyt harjoiteltavaa asiaa.

Opettajan neuvonnan puute alun ohjauksen jälkeen koettiin haastavana. Opettajan aktiivinen osallistuminen harjoituksen kulkuun koettiin hyväksi asiaksi.

Opiskelijan toiminnassa hyväksi koettiin opiskelijan oma pohdinta aiheesta, sekä opiskelijan itsenäinen toiminta. Haaste koettiin silloin, kun opiskelija ei kokenut aihetta tärkeäksi. Harjoitusta tehostavaksi asiaksi koettiin opiskelijoiden asiallinen suhtautuminen aiheeseen sekä kielenkäytön asiallisuus.

Opiskelijan motivaatio ja halu oppia, sekä oppimishalun näyttäminen koettiin harjoituksen oppimista tehostavaksi asiaksi.

Harjoitustunneilla ryhmän toiminnassa haasteelliseksi koettiin ryhmän väsymys, levottomuus, hälinä, kiinnostuksen puute, ryhmän sisäinen luottamuspuula ja ryhmän toiminnan ongelmat. Hyväksi koettiin hyvä ryhmähenki ja aktiivinen osallistuminen harjoitukseen.

5.2 Harjoitustunnin suunnittelu

Harjoitustunnin aihetta valittaessa tehostavaksi koettiin se, että aihe on opiskelijoiden toivoma ja mielenkiintoisena pitämä. Aiheiden tarpeellisuuden pohtiminen etukäteen koettiin myös hyväksi asiaksi. Haasteeksi koettiin opiskelijoiden erilaiset lähtötasot samalla harjoitustunnilla.

Lähes kaikissa vastauksissa koettiin, että harjoitustunnin selkeä tavoite parantaa ja tehostaa harjoitustuntia. Tavoitteen ja suunnitelman jakaminen osallistujille koettiin myös hyvänä asiana. Hyvä aiheeseen perehdyttäminen koettiin tehostavaksi asiaksi. Hyvänä asiana pidettiin sitä, että rastimuotoisilla harjoitustunneilla jokaisella rastilla on oma rastin ohjaaja, ja että tunneilla ajankäyttö on suunniteltu hyvin.

Tehostavaksi piirteeksi koettiin aiheen läpikäyminen teoriassa ennen harjoitustunteja sekä tunnin alussa ennen harjoituksen alkamista. Haasteeksi koettiin liian monta aihetta tai rastia päivää kohden. Hyvänä asiana koettiin se, ettei opettajien opettaman teorian tai käytännön välillä ollut ristiriitaa.

Hyvänä ja tehostavana asiana useissa opettajien vastauksissa koettiin osallistujan itsenäinen aiheen kertaaminen teoriassa ennen harjoitustuntia. Toisaalta opiskelija koki haasteena itseopiskellun asian suorittamisen käytännössä.

Tehokkaana koettiin tarpeeksi pieni ryhmän koko. Suuret ryhmät koettiin poikkeuksetta haasteena ja syynä vähäisille toistomäärille harjoiteltaessa. Pienessä ryhmässä opettaminen ja oppiminen koettiin helpommaksi.

5.3 Harjoitustunnin toteutus

Harjoitustunnin toteutuksessa tehostavana asiana koettiin se, että harjoituksessa huomio kiinnitetään harjoituksen kannalta tärkeisiin asioihin. Hyväksi koettiin opettajan antamat esimerkkisuoritukset ja kokemuksen tuominen harjoitustilanteeseen. Hyvänä asiana koettiin opettajan rooli teorian ja käytännön yhdistäjänä.

Harjoitusvaiheessa tehokkaana koettiin opiskelijan tekemät runsaat toistot ja omatoiminen suorittaminen. Hyvänä koettiin myös se, että toistot menevät lihasmuistiin asti ja harjoittelu oli kiireetöntä. Opettajan antama laadukas ohjeistus ja kärsivällisyys koettiin hyvänä asiana. Opiskelijoiden kannalta hyväksi todettiin se, että vastuu oppimisesta on opiskelijalla.

Harjoitustunnin lopussa tehokkaaksi koettiin onnistumisen elämysten saaminen ja hyvä palaute, jossa kerrataan missä on onnistuttu ja mikä asia vaatii vielä harjoitusta. Ajan varaamista kysymyksille tunnin lopuksi pidettiin oppimista tehostavana asiana.

5.4 Harjoitustunnin resurssit ja ilmapiiri

Harjoitusta tehostavana pidettiin aikaa, sillä se antaa opiskelijalle mahdollisuuden oivaltaa ja harjoitella perusteellisesti. Hyvänä asiana pidettiin sitä, että harjoitukset eivät ajoittuisi aikaisin aamuun tai myöhään iltaan. Harjoituksen hyvänä kestona koettiin 2-5 tuntia.

Ajan varaamista harjoitukseen siten, että opettajalla on aikaa neuvoa rauhassa jokaista opiskelijaa, ja että taukojen pitäminen on mahdollista, pidettiin hyvänä asiana. Aikaa harjoituksen läpivientiin kiireettömästi pidettiin myös hyvänä asiana. Ajanpuutetta tai jatkuvaa kiirettä harjoitustunneilla koettiin lähes jokaisen vastaajan osalta.

Harjoituksen formaali ilmapiiri koettiin haasteeksi opiskelijan näkökulmasta. Hyvän ja tehokkaan ilmapiirin kokemukset loivat rentous, rento vuorovaikutus, keskusteleva ilmapiiri, luottamuksellisuus ja positiivinen ilmapiiri erityisesti opettajien kannalta. Lupa epäonnistua koettiin hyväksi asiaksi harjoitustunnilla.

Toimivat ja ajantasaiset laitteet koettiin harjoitusta tehostavana asiana. Myös harjoitukseen soveltuva, tarpeeksi suuri tila koettiin harjoitusta tehostavana. Haasteina koettiin tilan puute sekä laitteiston ja välineiden puutteellisuus. Asiallinen harjoitukseen tarkoitettu vaatetus koettiin harjoitusta tehostavana.

5.5 Hyvä harjoitustunti ja haasteellinen harjoitustunti

Tuloksia ei aineistossa ole kvantifioitu, mutta määrällisesti merkittävimmät ja yhtenevimmät ajatukset saatiin harjoitustuntien suunnittelun tärkeydestä, suurien ryhmien haasteellisuudesta ja aikaresurssin riittävästä varaamisesta harjoitusta varten. Lähes kaikissa vastauksissa mainittiin nämä asiat. Noin puolet vastaajista kokivat useat toistot oppimista tehostavana (Taulukko 1).

Harjoitustunnin hyvänä koetut asiat	Harjoitustuntia tehostavat asiat	Harjoitustunnin haasteelliset asiat
Asiantunteva opettaja ja assistentti	Selkeä suunnitelma ja tavoite	Vähän aikaa
Esimerkkisuoritus	Useat toistot	Suuri ryhmäkoko
Rauhallinen ohjaus	Teorian kertaus sekä itsenäisesti, että tunnin alussa	Puutteellinen laitteisto
Rauhallinen ilmapiiri	Suuri tarkoitukseen sopiva tila	Opettajalla ei aikaa neuvoa
Rento vuorovaikutus		Opiskelijan valmistautumattomuus
Innostunut ja motivoitunut opiskelija		Ryhmän vireystaso alhainen

Taulukko 1. Harjoitustunnin hyvät, tehostavat ja haastavat asiat

Tulosten mukaan hyvän harjoitustunnin suunnittelun ja opetuksen piirteitä ovat harkittu aiheen ja taitotason valinta, selkeä suunnitelma ohjeineen ja taukoineen, rauhallinen suorittaminen esimerkkien avulla ja riittävä aika toistoja varten, rento ja keskusteleva ilmapiiri harjoittelun aikana sekä suoritusten jälkeen palautetta ja uutta yritystä varten.

Opiskelijan osalta hyvään harjoitustuntiin vaaditaan valmistautumista, innostusta ja rauhallisuutta. Opiskelijan tulisi olla vastaanottavassa tilassa ja huolehtia vireystilasta harjoitusta ennen. Harjoitustunnin puitteisiin liittyen riittävät ajamukaiset laitteet, tilat ja aikaresurssi saavat aikaan hyvän lopputuloksen.

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu ja hyödynnettävyys

Opinnäytetyössä kerättiin kokemuksia kliinisistä harjoitustunneista Saimaan ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön tuloksia voidaan käyttää harjoitustuntien sisältöjä, toteutusta ja resursointia suunniteltaessa. Opinnäytetyö on tehty myös Saimaan ammattikorkeakoulussa järjestettävien taitoklinikoiden kehittämistä varten. Epämuodollisen tiedon käyttö ja kartoitus on Saimaan ammattikorkeakoulussa vielä vähäistä, mutta sen potentiaali on huomioitu Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) julkaisemassa raportissa (Saimaan ammattikorkeakoulun auditointi 2017). Raportti ehdottaa sidostyhmiltä ja opiskelijoilta saatavan tiedon ottamista osaksi laatujärjestelmää. Tämä opinnäytetyö, kuten useat edeltäneet ja monet tulevat opinnäytetyöt, voisi tuoda oman osansa Saimaan ammattikorkeakoulun laatujärjestelmään. Opinnäytetöiden käyttäminen osana laatujärjestelmää vaatisi raportissa kehittämissuositukseksi vaaditun laatujärjestelmän kehittämisen suunnitelman ja opinnäytetöiden ottaminen osaksi suunnitelmaa. Opinnäytetöiden käyttäminen laatujärjestelmän osana vaatisi myös palautetta toiminnasta, jotta opinnäytetöiden aiheet saadaan tarpeita tukeviksi.

Tämän opinnäytetyön idea saatiin tarpeesta kehittää taitoklinikoiden tasoa ja tehdä taitoklinikatunnit opiskelijoille houkutteleviksi. Taustalla oli opinnäytetyön tekijän ja taitoklikoita järjestävää tiimiä johtavan lehtori Emilia Laapion kokemukset taitoklinikoiden vähäisistä osallistujamääristä verraten tiedottamisen määrään ja suulliseen palautteeseen kurssien harjoitustuntien riittävydestä opiskelijoiden kliinisten taitojen harjoitteluun.

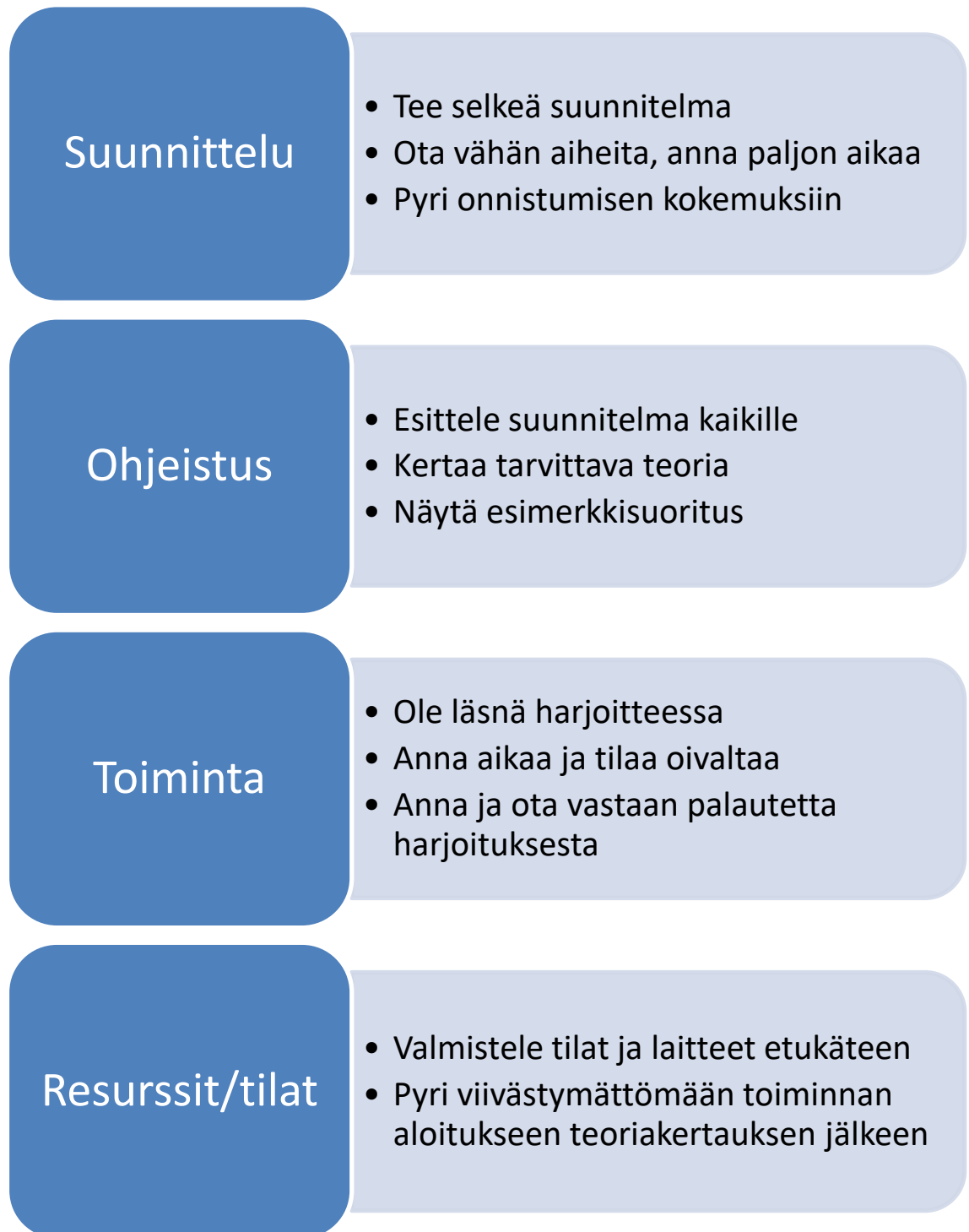
Tulokset eivät tuoneet yllätyksiä taitoklinikoita järjestävälle tiimille, vaan ne vastasivat ennakkokäsityksiä. Etukäteen tiedettiin, että ajankohta ilta-aikaan sekä opettajan puute taitoklinikoilla voi olla osanottoa vähentävä tekijä. Vastauksista kävi ilmi, että osallistujat pitivät opettajan taitoa ja työelämäkokemusta arvokkaana ja tärkeänä asiana harjoitustunneilla.

Erityisesti opinnäytetyön tekijän kokemuksen mukaan, jota tutkimuksen tulokset puolsivat, opiskelijoiden ja opettajan motivaatiolla ja motivoitumisella harjoitteluun on suuri merkitys harjoitustunnin onnistumisessa. Sekä oppimistehokkuuden että onnistumisen tunteen koettiin kasvavan motivoituneiden osallistujien ja opettajien työskennellessä harjoitustunnilla. Osallistujien motiivoinnin eteen pitäisikin kiinnittää huomiota aiheiden valinnassa, tuntien suunnittelussa ja tuntien toteutuksessa.

Tulokset ovat myös samansuuntaisia kansainvälisessä mittakaavassa. Norjalaisen tutkimuksen (Haraldseid ym. 2015) kanssa tuloksissa ryhmäkokoon liittyvät asiat olivat yhteneviä. Toisaalta tämän opinnäytetyön vastauksissa ei noussut esiin asioita opiskelijan vaatimustasoon tai työelämän vaatimukseen liittyen. Ehkä nämä erot johtuvat opinnäytetyössä tutkittujen opettajavetoisten ja norjalaisten tutkimien itsenäisten harjoitusten eroista. Norjalaisessa tutkimuksessa haastateltiin opiskelijoita itsenäisten kliinisten laboratorioden käytöstä, jossa opettaja ei ole harjoituksessa mukana jakamassa omaa kokemustaan. Myös interpersonaalisten asioiden merkittävyys Houghtonin (2012) ryhmän tuloksissa ja tämän opinnäytetyön vastauksissa vaikuttavat samankaltaisilta.

Vastausmäärä opiskelijoiden osalta oli pieni, ja onkin mahdollista, että opiskelijoiden osalta vastausten saturaatiota ei saavutettu. Opiskelijoiden vastauksissa oli kuitenkin hyvin samankaltaisia asioita. Vaikuttaisi siltä, että pääasiat harjoitustuntien hyvistä, tehostavista ja haasteellisista kokemuksista saatiin kerättyä myös opiskelijoiden näkökulmasta. Tulosten yhteneväisyys kansainvälisten tutkimusten tulosten kanssa viittaa myös tähän suuntaan. Myös opinnäytetyön tekijän oma kokemus sekä osallistujana harjoitustunneilla, että opiskelija-assistenttina viittaa siihen suuntaan, että tuloksissa kuvatut pääasiat

tulevat kuvatuiksi myös opiskelijoiden osalta. Ohessa on opinnäytetyön tulosten perusteella ja opinnäytetyön tekijän omaa harkintaa painotuksessa käyttäen luotu kuvio kliinisten taitojen harjoitustuntien suunnittelun ja toteutuksen tueksi (Kuvio 2).

Kuvio 2. Ohje harjoitustunneille

6.2 Oma oppimisprosessi

Opinnäytetyön tekijänä opinnäytetyöprosessi oli minulle luonteva ja arvokas lisä työn suorittavaan puoleen verrattuna. Opinnäytetyötä tehdessä pääsin ohjaamista ja käytännön järjestämistä opiskelijoita ja assistentteja syvemmälle harjoitustuntien toiminnan ajatuksiin ja perspektiiveihin. Opiskelijoiden kokemukset olivat minulle tuttuja, mutta opettajien kokemusten lukeminen loi uutta arvostusta sitä kohtaan, mitä elementtejä ja ulottuvuuksia harjoitustunteja suunniteltaessa voi ja pitää ottaa huomioon.

Opinnäytetyön tekeminen ei jättänyt tekijäänsä muuttumattomaksi vaikka tulokset olivat odotettuja. Tulokset ja pohdinnat muokkasivat tekijän ajattelua ja tulevat osaltaan olemaan kaikessa järjestettävässä koulutuksessa. Sain myös osani tutkimustoiminnan haasteista ja onnistumisista. Vastausmäärä opiskelijoiden osalta oli vähäinen, ja sen vaikutus tuloksiin oli otettava huomioon. Vastaajien valintaa ei voida pitää täysin onnistuneena, mutta voin sanoa saaneeni uusia kokemuksia vastaajien valinnasta ja motivoimisesta.

Opinnäytetyössä ei selvitetty opiskelijoiden motivoitumista osallistua opintojaksoon kuuluvien harjoitustuntien ulkopuolisiin harjoituksiin, kuten taitoklinikoille. Motivaation ja mahdollisuuksien, esimerkiksi ajankäytön resurssien tutkiminen vapaaehtoisiin harjoituksiin osallistumisen osalta voisi edistää klinisten taitojen osaamista.

Kuviot

Kuvio 1. Sisällönanalyysin luokat, s. 14

Kuvio 2. Ohje harjoitustunneille, s. 21

Taulukot

Taulukko 1. Harjoitustunnin hyvät, tehostavat ja haastavat asiat, s. 17

Lähteet

Baraz Pardenjani, S., Rostami, M & Loorizadeh, M. 2008. State of Clinical Education at Tehran University of Medical Sciences from the Viewpoint of Students of Nursing & Midwifery. *The Journal of Medical Education and Development*. 2(2), 16-26.

Grönfors, M. 2011. *Laadullisen tutkimuksen kenttätyömenetelmät*. Helsinki: Tammi.

Houghton, C., Casey, D., Shaw, D., Murphy, K. 2012. Staff and students' perceptions and experiences of teaching and assessment in Clinical Skills Laboratories: Interview findings from a multiple case study. *Nurse Education Today* 32(6), e29-e34.

Haraldseid, C., Friberg, F. & Aase, K. 2015. Nursing students' perceptions of factors influencing their learning environment in a clinical skills laboratory: A qualitative study. *Nurse Education Today* 35(9) e1-e6.

Kylmä, J & Juvakka, T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita PrimaOy.

Kärkkäinen, L. 2016. Sairaanhoidajaopiskelijoiden kokemukset ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta ja harjoittelukokemusten vaikutus urasuunnitelmiin. Saimaan ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/106019/Karkkainen_Laura.pdf?sequence=1. Luettu 1.11.2016

Lejonqvist, G., Eriksson, K. & Meretoja, R. 2011. Evidence of clinical competence. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 26(2), 340–348.

Numminen, O., Laine, T., Isoaho, H., Hupli, M., Leino-Kilpi, H. & Meretoja, R. 2013. Do educational outcomes correspond with the requirements of nursing practice: educators' and managers' assessments of novice nurses' professional competence. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 28(4), 812–821.

Perkiökangas, V. 2013. Itsenäisen harjoittelun merkitys sairaanhoitajaopiskelijoiden kliinisten taitojen kehittymiseen – Käyttäjien kokemuksia TaitoPro-taitopajasta. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/60961/itsenais.pdf?sequence=3>. Luettu 16.11.2016

Saimaan ammattikorkeakoulun auditointi 2017. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 6:2017.
https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/KARVI_0617.pdf. Luettu 17.3.2017.

SoleOPS 2016. Opetussuunnitelmat: Saimaan ammattikorkeakoulu.
https://ops.saimia.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?koulohj_id=16076949&ryhmyttyp=1&lukuvuosi=&stack=push. Luettu 19.11.2016

Liite 1. Kyselylomake

Kirjoita viivalle oletko OPETTAJA vai OPISKELIJA.

Jos olet opettaja, niin lisää viivalle opetuskokemus vuosina. Jos olet opiskelija, niin lisää viivalle monesko opiskeluvuosi sinulla on menossa.

Vastaa kysymyksiin omien kokemustesi perusteella. Jatka tarvittaessa kääntöpuolelle.

1. Mikä tekee hoitotyön harjoitustunnista hyvän?

2. Mikä tehostaa oppimista hoitotyön harjoitustunneilla?

3. Mikä tekee hoitotyön harjoitustunnista haastavan?

Kiitos vastauksistasi!

Liite 2. Saatekirje

Saatekirje

Sosiaali- ja terveysala

Hei ja kiitos osallistumisesta tutkimukseeni

Harjoitustuntien ja assistenttivottoisten taitoklinikoiden kehittäminen on jatkuva prosessi koulussamme. Tämä opinnäytetyö kartoittaa opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia harjoitustunneista. Nyt Sinulla on mahdollisuus olla osana tutkimusta, ja vaikuttaa omilla kokemuksillasi harjoitustuntien kehittämiseen.

Vastaa tämän saatekirjeen ohessa tulevaan kyselylomakkeeseen oman kokemuksesi mukaan Saimaan ammattikorkeakoulussa suoritetuista harjoitustunneista. Lomakkeessa on kolme kysymystä. Kerro vastauksesi perustellen. Voit jatkaa paperin kääntöpuolelle. Vastaamiseen kuuluu aikaa noin 30 minuuttia.

Vastaukset palautetaan suljetussa kirjekuoressa kahvion viereisen rappukäytävän lokerikkoon Saimaan ammattikorkeakoulun kolmanteen kerrokseen. Palautuslokero on merkitty "Opinnäytetyö - Matti Haverinen". Viimeinen palautuspäivä on 8.1.2017.

Vastaaminen on vapaaehtoista. Vastaukset käsitellään ja analysoidaan nimettömänä, eikä yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa tulosten joukosta. Tulokset kerätään raporttiin, joka julkaistaan muiden Saimaan ammattikorkeakoulun opinnäytetöiden tavoin vapaasti luettavana internetissä osoitteessa www.theseus.fi kevään 2017 aikana. Vastausten analysoinnin jälkeen alkuperäiset vastauslomakkeet hävitetään asianmukaisesti.

Terveisin:

Sairaanhoidajaopiskelija Matti Haverinen

email. matti.haverinen@student.saimia.fi

puh.

Liite 3. Sisällön analyysin tulokset

Vastausten jakautuminen ajatuksiksi

Opettajan hyvät tiedot ja taidot Assistentin hyvät tiedot ja taidot Motivoitunut opettaja Opettajan käytännön kokemus Opettaja sisäistänyt aiheen	Opettajan tiedot ja taidot	Opettaja
Opettajan läsnäolo harjoitellessa Opettaja on aktiivinen	Opettajan toiminta	
Opiskelijan oma pohdinta Opiskelijan itsenäinen toiminta Opiskelija kokee aiheet tärkeiksi Asiallinen suhtautuminen aiheeseen Kielenkäyttö asiallista	Opiskelijan toiminta	Osallistujat
Opiskelijat ovat perehtyneet aiheeseen Opiskelijan motivaatio Opiskelijan halu oppia	Opiskelijan valmistautuminen	
Opiskelijatoverin motivaatio Ryhmällä energiaa oppia Ryhmässä mielenkiintoa aihetta kohtaan Ryhmässä ei levottomuutta tai hälinää Ryhmäläiset luottavat toisiinsa Ryhmä on aktiivinen	Ryhmän toiminta	
Aihe opiskelijoiden toivoma Opiskelijoiden lähtötaso huomioitu Mielenkiintoinen aihe Aiheiden tarpeellisuus mietitty etukäteen	Aiheen valinta	Harjoitustunnin suunnittelu
Selkeä tavoite joka kerrotaan kaikille Yhteinen tavoite Hyvä perehdyttäminen aiheeseen Tarpeeksi ohjaajia / ohjaaja joka rastille Ajankäyttö suunniteltu hyvin	Tunnin kulku	
Aihe käyty läpi teoriassa Teorian kertaus tunnin alussa Tarpeeksi vähän asioita per rasti / päivä Ristiriidattomuus eri opettajien opetuksen kesken	Harjoituksen teoria	

Itseopiskeltu aihe vaikea tehdä käytännössä Opiskelijan valmistautuminen etukäteen tehostaa ajankäyttöä Opiskelijoiden perehtyminen aiheeseen etukäteen	Opiskelijan valmistautuminen	
Huomion kiinnittäminen tärkeisiin asioihin Opettaja tuo kokemuksen Malliesimerkit Teorian ja käytännön yhdistäminen	Opettajan esimerkki	Harjoitustunnin toteutus
Opiskelija saa paljon toistoja Opiskelija tekee omatoimisesti Toistot menevät lihasmuistiin Opiskelija pääsee tekemään itse käytännössä Opettajan antama ohjeistus hyvää Opettajat ovat kärsivällisiä Vastuu oppimisesta opiskelijalla Kiirettömyys harjoitellessa	Harjoitusvaihe	
Loppukoonti ja palautetta mitä pitää vielä kerrata Kaikki saavat onnistumisen kokemuksia Loppuyhteenveto ja aikaa kysymyksille	Palaute	
Simuloidussa tilanteessa todentuntuisuuden puute		
Taukojen käyttäminen rastien ja aiheiden välissä Opiskelijalla tarpeeksi aikaa oivaltaa Jokaisella aikaa harjoitella kunnolla Harjoituksen kesto 2 ja 5 tunnin väliltä Harjoitustunnit ei aikaisin aamulla tai myöhään illalla	Aikaa opiskelijalle	Aikaresurssi
Opettajalla tarpeeksi aikaa neuvoa Tarpeeksi aikaa harjoituksen läpivientiin	Aikaa opetukseen	
Pienessä ryhmässä enemmän toistoja Pienemmät ryhmät helpottavat oppimista Pienemmät ryhmät helpottavat opettamista ja neuvomista Iso ryhmä on haaste	Ryhmän koko	
Rento ilmapiiri Lupa epäonnistua Positiivinen ilmapiiri Vapaa ilmapiiri Rento vuorovaikutus Keskusteleva ilmapiiri	Ilmapiiri Vuorovaikutus	Harjoitustunnin ilmapiiri
Harjoitukseen sopiva tila Tarpeeksi suuri tila	Tila	Tila ja tarvikkeet

Tila siisti ennen ja jälkeen harjoituksen

Toimivat laitteet
Ajantasaiset laitteet
Tarpeeksi laitteita

Laitteet

Vaatetus asiallinen

Vaatetus